

PS-SÄÄSTÄMINEN

Sidottua pitkäaikaissäätämistä koskeva laki (PS-laki) tuli voimaan 1.1.2010. Pankit, rahastoyhtiöt ja sijoituspalveluyritykset (palveluntarjoajat) voivat ryhtyä myymään uusia PS-tuotteita aikaisintaan huhtikuun alusta. Ennen toiminnan aloittamista palveluntarjoajan on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle.

Seuraavaan on kerätty yleistietoa uudesta säästämismuodosta ja joitakin tärkeitä kohtia, jotka asiakkaiden olisi syytä ottaa huomioon ennen säästämissopimuksen tekemistä. Vakuutus- ja rahoitusneuvonta on lisäksi tehnyt vanhojen eläkevakuutusten siirtämistä koskevan ohjeen, joka on toimiston nettisivuilla kohdassa Julkaisut.

Opasta täydennetään myöhemmin seikkaperäisellä tietopakettilla, jossa on mukana esimerkinomaisia vertailutietoja ja asiakkaiden Vakuutus- ja rahoitusneuvontaan esittämiä kokemuksia uusista PS-tuotteista.

1. Mitä on sidottu pitkäaikaissäätäminen (PS-säästäminen)?

PS-säästämisen tarkoituksena on kannustaa ihmisiä säästämään vapaaehtoisesti eläkepäiviensä varalle. Säästäjälle annetaan säästövaiheessa verovähennysoikeus, mutta samalla rajoitetaan varojen nosto-oikeus vasta eläkkeelle jääntiin. Tämä peruseriaate on sama kuin on ollut jo vuosia yksilöllisissä eläkevakuutuksissa.

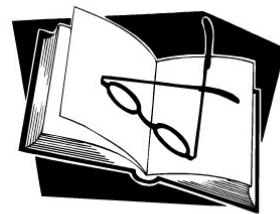
2. Miten PS-säästäminen aloitetaan?

Asiakas tekee palveluntarjoajan kanssa säästämissopimuksen. Siinä määritellään sijoituskohteet, joihin säästövaroja voidaan sijoittaa. Palveluntarjoaja voi olla talletuspankki, sijoituspalveluyritys, rahastoyhtiö tai niihin rinnastettavat Suomessa toimivat ulkomaiset palveluntarjoajat.

Säästämissopimuksessa sovitaan muun muassa, missä talletuspankissa säästämistili (PS-tili) avataan. Palveluntarjoaja saa säästämissopimuksen nojalla vastaanottaa säästäjältä rahavaroja, jotka laitetaan PS-tilille. PS-tili voi siis olla vain pankissa, vaikka palveluntarjoaja olisikin muu taho, esimerkiksi rahastoyhtiö.

3. Mihin eri säästö- tai sijoitusmuotoihin voin säästää PS-tilin kautta?

PS-tilin kautta voi säästää esimerkiksi pankkitileille, sijoitusrahastoihin, pörssiosakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin. PS-laissa on tarkemmin määritelty sallitut sijoituskohteet.

4. Sidottua säästämistä – säästövarat nostettavissa vain eläkkeenä

PS-tilin kautta säästetään eläkettä, jota voi alkaa nauttia aikaisintaan 63-vuotiaana (= tämänhetkinen alin eläkeikäraja). Alin eläkeikä on sidottu automaattisesti työeläkelainsäädännön alimpaan vanhuuseläkeikään ja ikä voi siten muuttua myös säästämisaikana, jos lakia muutetaan.

PS-säästäminen on – kuten eläkevakuutussäästäminen – sidottua säästämistä. Säästämisaika voi olla kymmeniä vuosia. Säästövarat voi saada ennen eläkeikää käyttöön vain poikkeustapauksessa. Verolainsäädännön mukaan tällaisia tapauksia ovat vain puolison kuolema, avioero, yli vuoden kestävä työkyvyttömyys, osatyökyvyttömyys tai työttömyys. Muu asiakkaalle tärkeä syy ei riitä varojen saamiseen käyttöön kesken sopimusajan.

Säästämisen voi lopettaa kesken sopimusajan, mutta varoja ei silloinkaan saa nostaa ennen eläkeikää. Säästösopimus jää voimaan muuten entisin ehdoin ja muun muassa sopimussuhteen hoitamiseen liittyvät sopimuksen mukaiset kulut voidaan veloittaa sopimussuhteen päättymiseen asti.

5. Paljonko PS-säästäminen maksaa? Mistä kaikesta voi tulla kuluja?

Palveluntarjoaja saattaa periä kuluja itse säästämissopimuksesta. Kuluja menee yleensä PS-tilistä. Sijoituskohteisiin, eli esimerkiksi sijoitusrahastoihin, pörssiosakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin liittyvät omat kulunsa. Jos säästämissopimukseen liittyy omaisuudenhoito, siitä voi mennä omat kulunsa.

6. Miten PS-säästämisen tuotto muodostuu ja voiko säästö pääoma alentua?

PS-säästäminen on mahdollista useisiin eri sijoituskohteisiin. Eri sijoituskohteet käyttäytyvät tuoton ja pääoman arvonkehityksen osalta hyvin eri tavoin. Tuotteiden riskeissä on suuria eroja, eikä täysin riskitöntä tuotetta ole olemassa. Ilman erillistä sopimusta lähtökohtana on, että säästäjänä itse valitset sijoituskohteesi ja riski niiden arvonkehityksestä on sinulla.

Jos tuotteeseen liittyy korkea tuotto-odotus, siihen sisältyy myös enemmän riskiä. Matalamman riskin omaaviin tuotteisiin voi laskea erilaiset pankkitilit. Sijoitusrahastoissa ja joukkovelkakirjalainoissa on keskenään riskiltään hyvin erilaisia tuotteita. Myös pörssiosakkeiden arvot vaihtelevat eri aikoina. Sijoituskohteen aikaisempi arvon kehitys ei ole tae tulevasta kehityksestä ja sijoitettu pääoma voi myös alentua.

Ennen päätöksentekoaasi tutustu huolella eri vaihtoehtoihin. PS-laissa säädetään palveluntarjoajalle velvollisuus antaa asiakkaalle hyvissä ajoin ennen säästämissopimuksen tekemistä perustiedot itsestään sekä riittävät ja olennaiset tiedot säästämissopimuksesta ja sijoituskohteista.

PS-tili ja sen kautta tehdyt pankkitalletukset kuuluvat yleisten pankkitalletuksia koskevien periaatteiden mukaisesti talletussuojan piiriin. Suomalaisten pankkien talletussuoja on tällä hetkellä 50.000 euroa. PS-tilin kautta tehdyt sijoitukset muihin kohteisiin kuin pankkitilille eivät kuulu talletussuojan piiriin enää siinä vaiheessa, kun varat on sijoitettu PS-tililtä näihin muihin kohteisiin.

Sijoittajien korvausrahasto maksaa korvauksia ei-ammattimaiselle asiakkaalle, mikäli sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty suoriutumaan velvoitteistaan esimerkiksi konkurssin vuoksi. Korvauksen enimmäismäärä on 20.000 euroa. Korvaus ei kata esimerkiksi kurssitappioita.

7. Siirto-oikeus / mitkä ovat siirtämisen kulut?

Säästämissopimuksen piiriin kertyneet varat voi siirtää palveluntarjoajalta toiselle ilman veroseuraamuksia. Samoin on laita uusien (1.1.2010 alkaen otettujen) eläkevakuutusten kanssa. Säästäjä ei saa varoja haltuunsa, vaan ne siirretään entiseltä palveluntarjoajalta suoraan uudelle palveluntarjoajalle.

Siirrosta menee yleensä aina siirtokulut. Tarkista nämä ennen siirtoa. Kulujen osalta on myös hyvä ottaa huomioon esimerkiksi sijoitusrahastojen lunastuspalkkiot tai määräaikaistalletuksen tuoton aleneminen, jos talletus puretaan ennen kuin sen sovittu talletusaika umpeutuu. Käytännössä voi olla tilanteita, joissa varojen siirtoa ei voida toteuttaa, vaan sijoituskohteita joudutaan realisoimaan ja siirtämään käteisenä. Tästä voi aiheutua lisäkuluja.

8. Sopimusehtojen muuttaminen / kulujen muuttaminen sopimusaikana

Eri palveluntarjoajien kulurakenne ja kulujen määrä voi poiketa toisistaan ja niitä on säästämissopimuksen aikana mahdollista myös jossain määrin muuttaa. PS-laissa ei ole rajoituksia sille, miten PS-säästämisen ehtoja tai kuluja voidaan muuttaa sopimusaikana, vaan muutosten rajat on jätetty yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden varaan. Kukin palveluntarjoaja määrittelee asian sopimusehdoissa. Selvitä tarkkaan harkitsemastasi sopimuksesta sen ehdoissa olevat määräykset sopimusehtojen ja kulujen muuttamisesta sopimusaikana. Sopimusaika voi olla pitkä, jopa kymmeniä vuosia.

9. Verotus

Säästämissopimuksen piiriin säästetyt varat ovat tiettyyn määrään saakka verovähennyuskelpoisia. Verovähennyuskelpoisten maksujen vuosittainen enimmäismäärä on tällä hetkellä 5.000 euroa, josta saa 1.400 euron suuruisen verovähennyksen. Verovähennys lasketaan pääomatuloveroprosentin mukaan. Jos säästämissopimuksen piiriin laittaa rahaa enemmän kuin 5.000 euroa vuodessa, kaikki tilille laitettavat rahat ja edelleen sijoitetut varat on sidottu ja niistä joutuu myöhemmin maksamaan veroa, vaikka ei ole saanut verotuksessa vähentää niitä.

Verovähennyuskelpoisten maksujen vuosittainen enimmäismäärä 5.000 euroa koskee sekä säästämissopimuksia että vapaaehtoisia eläkevakuutuksia yhteensä.

Eläkettä verotetaan aikanaan pääomatulona. Eläkettä verotettaessa verotetuksi tulee sekä maksettu pääoma että tuotto.

Jos PS-säästäjä kuolee, säästövarat ovat kuolinpesälle veronalaista pääomatuloa ja perillisten on lisäksi maksettava perintöveroa. Mikäli säästäjä ja säästövaroihin oikeutettu henkilö on eri henkilö, säästövarat kuuluvat säästövaroihin oikeutetulle henkilölle.

Verotus on poliittista päätöksentekoa ja verosäännökset voivat tulevaisuudessa muuttua. Muutokset voivat koskea myös vanhoja sopimuksia.

10. Milloin saan PS-tilillä olevat säästövarat takaisin?

Alin eläkeikä on tällä hetkellä 63 vuotta. Säästämiäsi säästövaroja maksetaan eläkkeelle jäätyäsi pääsääntöisesti kymmenen vuoden ajan. Työelämässä jatkamista kannustetaan siten, että kymmenen vuoden määräaika lyhennetään kahdella vuodella jokaista ikävuotta kohden, jolla asiakkaan ikä ylittää eläkeiän silloin, kun säästövarojen takaisinmaksu alkaa. Vähintään lisäeläkkeen nauttimisaika on 6 vuotta.

Ennen alinta eläkeikää voi säästövarat nostaa vain verolainsäädännön sallimissa poikkeustapauksissa. Siksi jo lain nimessäkin puhutaan sidotusta pitkäaikaissäästämisestä. Vaikka olet sijoittanut varasi PS-tilin kautta esimerkiksi määräaikaistalletukseen, jonka sopimuskausi on vuoden tai kahden mittainen, et saa säästövaroja kuitenkaan käyttöösi ennen eläkeikää.

11. Eläkevakuutuksista sananen

Eläkevakuutus sopimuksia tarjoavat henkivakuutusyhtiöt. Eläkevakuutus sopimuksessa sovitaan, sijoitetaanko asiakkaan varat sopimuskorkeiseen vakuutukseen vai onko kysymys sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta, jossa asiakas itse päättää esimerkiksi mihin kyseisen yhtiön valikoimassa olevaan sijoitusrahastoon hän haluaa rahat sijoitettavaksi. Valitut sijoituskohteet vaikuttavat eläkevakuutuksen riskitasoon. Täysin riskitöntä tuotetta ei ole olemassa. Eri henkivakuutusyhtiöiden tarjonta ja tuotteet vaihtelevat.

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta

Porkkalankatu 1
00180 Helsinki

puh. (09) 6850 120

www.fine.fi